

3. Verslag 29e Unie- en 14e Ledencongres, 21 juni 2014 te Ede

---

1. OPENING

Welkom

- 5 Voorzitter Piet Adema heet een ieder hartelijk welkom in De Schuilplaats in Ede. Hij verwelkomt in het bijzonder mevrouw Jadnanansing van de PvdA en de heer Van Leeuwen van de SGP. Ook zijn er voormalige landelijke politici aanwezig: Meindert Leerling, Jurn de Vries en Tineke Huizinga. Afwezig is bestuurslid Sandra Korteweg die eind vorig jaar getroffen is door een herseninfarct. Het gaat al beter. Gert Schouten is vanwege ziekte van zijn vrouw afwezig, en Arie Slob komt later deze morgen.
- 10 Ook heet de voorzitter Mirjam Kollenstaart welkom. Zij is predikant van de gereformeerde kerk in Ottoland en zal de opening verzorgen. Tot slot wordt ook de band van de Schuilplaats verwelkomd die voor de muzikale begeleiding zal zorgen.

Muziek

- 15 Psalm 93: 1 en 3 en gezang 479: 1, 3, 4 (LvK) worden gezongen.

Bijbellezing/meditatie en gebed

- Mirjam Kollenstaart houdt haar meditatie over *Softe Politici* naar aanleiding van de Bijbelgedeelten 1 Petrus 3: 6-17 en Nehemia 2: 1-8. Haar meditatie is terug te vinden op de website van de
- 20 ChristenUnie. Na haar meditatie gaat mevrouw Kollenstaart voor in gebed.

Muziek

Gezang 21: 1, 6, 7 (LvK) wordt gezongen.

25 2. OPENINGSTOESPRAAK VOORZITTER

- Voorzitter Piet Adema gaat zich in zijn openingstoespraak in op de ChristenUnie als ledenorganisatie. Zijn speech is te bekijken en te beluisteren via de website van de ChristenUnie. De voorzitter memoreert dat de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 een absoluut record zijn in het aantal zetels en wethouders. Hij spreekt zijn grote waardering uit voor alle betrokkenen, vrijwilligers achter de
- 30 schermen en Ard Kleijer, voorzitter van de Bestuurdersvereniging. De aanwezigen applaudisseren. Ook is er heel veel waardering voor alle leden die door hun lidmaatschap hun steun geven. Dit is belangrijk voor de begroting, maar ook voor de toekomst waarin nieuwe mensen nodig zijn voor het politieke werk.
- De voorzitter geeft het startschot voor de ledenwerfactie. Het doel is om in 2015 2015 nieuwe leden
- 35 erbij te hebben. Om argumenten aan te dragen in het gesprek met mensen om hen te overtuigen lid te worden van de ChristenUnie volgt een promotiefilmpje.

Huishoudelijke mededelingen

- De voorzitter meldt dat de directeur van het partijbureau Menno van Hulst vandaag jarig is. Hij wordt
- 40 van harte gefeliciteerd en krijgt het applaus van de aanwezigen.
- De meelezers van het verslag zijn Anton Kiewiet van ChristenUnie Zwolle en Marleen Mauritz van ChristenUnie Gooi-Noord.

- Voor de stemmingen is de stemcommissie ingesteld bestaande uit Leo Koelewijn (voorzitter), Rieke
- 45 Elsenbroek, Annerieke Pruijm en Kees Sinke. Piet Adema geeft aan dat het quorum aanwezig is, zodat besluiten genomen kunnen worden.

3. VERSLAG UNIECONGRES 1 FEBRUARI 2014

- Het verslag is al vastgesteld, de twee meelezers Nicolette Nispeling van de kiesvereniging
- 50 Papendrecht en Gilco Grandia van de kiesvereniging Bommelerwaard worden van harte bedankt voor hun bijdrage.

De heer Smits van de kiesvereniging Maassluis merkt op dat het verslag z.i. te veel het karakter heeft van een besluitenlijst.

55 Een ander lid merkt op dat het niet de heer van Middelkopen is (pagina 3), maar van Middelkoop. Voorzitter Piet Adema geeft aan dat dit punt aangepast zal worden.

60 Piet Adema merkt naar aanleiding van het verslag op dat nogmaals gekeken is naar de tabel uit de Regeling verenigbaarheid functies. Deze regeling zal in het kader van de partijvernieuwing nog eens in z'n geheel kritisch worden doorgelicht. De als onmogelijke bestempelde dubbelfunctie bestuurslid kiesvereniging en statenlid of waterschapper wordt dan zeer waarschijnlijk niet langer als onmogelijk gezien. Met het oog op de kandidaatstellingen die nu bezig zijn, kan wat het LB betreft alvast op die situatie worden geanticipeerd.

65 **4. GOEDKEURING JAARVERSLAG 2013 (SPECIFIEK UC-DEEL)**

Fred Ruiten treedt naar voren op het podium als de nieuwe penningmeester van het bestuur. De vorige penningmeester heeft goed werk verricht en daar is in het afgelopen jaar verder mee gegaan. De reserve positie is goed verbeterd en de administratie is duidelijker geworden. Ook voor eventuele voortijdige Tweede Kamerverkiezingen is weer geld: de ChristenUnie is goed bezig.

70 Een spreker heeft zich gemeld: de heer Smits, kiesvereniging Maassluis. Hij constateert bij punt 2.2 dat er sprake is van ledendaling en dus ook van minder inkomsten, maar dat er wel meer begroot is dan uitgegeven voor ledenwerving. De heer Smits oppert als idee een beloning voor een grote aanbreng van nieuwe leden. Hij refereert naar de ledenactie zoals onlangs door de EO is gevoerd en die vele leden heeft opgeleverd. De heer Adema geeft aan dat deze opmerking goed aansluit bij de
75 zojuist gestarte ledenwerfactie. Vanmiddag zal in een van de deelsessies meer duidelijkheid gegeven worden over de nieuwe ledenwerfactie. De voorzitter bedankt de heer Smits voor de stimulerende opmerking.

80 Het jaarverslag wordt in stemming gebracht en wordt goedgekeurd. Penningmeester wordt decharge verleend en alle betrokkenen worden bedankt.

5. BENOEMING SELECTIECOMMISSIE KANDIDATENLIJST EERSTE KAMER

85 De voorzitter geeft aan dat de namen van de leden van de selectiecommissie bekend zijn en het profiel duidelijk is. Er hebben zich geen sprekers aangemeld.

Het voorstel Selectiecommissie kandidatenlijst Eerste Kamerverkiezingen wordt in stemming gebracht en wordt **aangenomen**.

90 **6. VOORSTEL VERNIEUWING PARTIJSTRUCTUUR, EERSTE FASE**

Piet Adema meldt dat er geen amendementen ingediend zijn over de voorstellen tot een nieuwe partijstructuur, maar dit is volgens hem geen garantie voor een goede uitslag.

Klaas Tigelaar komt op het podium en geeft namens het Landelijk Bestuur uitleg over de vernieuwing. Hij geeft aan dat er al eerder over de vernieuwing is gesproken. Eind 2012 is het gesprek begonnen,
95 in april 2013 werd besloten om door te gaan met het proces, eind 2013 is ervoor gekozen het in twee fasen te doen, waarbij het nu over fase één gaat. In het hele proces hebben veel leden betrokkenheid getoond, waarvoor het bestuur dankbaar is.

Fase één betreft vooral de interne democratie, fase twee komt in de middag in een deelsessie aan de orde.

100 De voorzitter geeft aan dat er eerst een algemene ronde volgt met opmerkingen, daarna de subonderdelen.

Een aantal sprekers had zich aangemeld. Naast de heer Tigelaar zal ook Jouke-Jan de Groot, medewerker van het partijbureau, antwoord geven op vragen van de sprekers.

105 **Algemene gedeelte**

De heer Smits van de kiesvereniging Maassluis brengt een aantal punten in:

- Partijvernieuwing hangt samen met een debatacultuur, maar op dit congres lijkt er van debat weinig sprake.
- Bij punt 6a, lid 2, is sprake van opzegging per boekjaar, hij stelt voor dit te vervangen door kalenderjaar.
- Bij punt 7 contributie, lid 1, wordt vermeld dat de contributie aan de kiesvereniging betaald wordt, maar dit via het partijbureau gaat.

115 Op het eerste punt antwoordt de heer Tigelaar dat er vandaag wellicht weinig debat is, aangezien dit op de congressen in 2013 al heeft plaatsgevonden.

120 De heer De Groot meldt dat een flink aantal artikelen uit de Statuten niets te maken hebben met fase één, en daarom tekstueel niet nader bekeken zijn; deze blijven ongewijzigd. Het voorstel waar over wordt gesproken richt zich dus alleen op artikelen die met fase 1 te maken hebben. Wellicht kunnen suggesties als boekjaar vervangen door kalenderjaar later worden opgepakt. Op de website staat het wel vermeld. Artikel 7 lijkt en is ingewikkeld, en zal in fase twee helderder geregeld moeten worden. In de praktijk gaat het vaak iets anders dan hoe het formeel beschreven is, dit moet dan in fase twee logischer beschreven worden. Het nu te bespreken punt gaat over individuele leden die direct lid worden van de partij, niet van een kiesvereniging.

125 De heer Smits wil dit nu het liefst aanpakken, omdat het meer duidelijkheid geeft naar de leden. De contributie wordt landelijk geïnd door het partijbureau en deze geeft het door aan de kiesvereniging en het provinciaal bestuur.

130 De heer De Groot geeft aan dat de statuten van plaatselijke kiesverenigingen nog niet synchroon lopen met het voorstel. Dat zal dus nog moeten worden geregeld.

De voorzitter geeft aan dat het punt duidelijk is en dat het wordt meegenomen.

135 De heer Roorda van ChristenUnie Haarlemmermeer vindt het voorstel 'vlees noch vis'. Hij is nog maar kort lid van de ChristenUnie en heeft gekeken naar het voorstel als zodanig, en had geen deel aan het voorgaande proces. Hij stelt dat het voorstel om zowel individuele leden als afgevaardigden van kiesverenigingen stemrecht te geven nodeloos ingewikkeld is en dat beter direct alle stemrecht aan de individuele leden gegeven zou moeten worden.

140 De voorzitter geeft aan dat deze discussie al in de partij gevoerd is en dat in november 2013 de keuze al gemaakt werd. Het huidige voorstel is de uitwerking daarvan. Hij vindt dat nu niet opnieuw hierover gediscussieerd moet worden.

145 De heer Roorda is van mening: beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

De voorzitter antwoordt dat de partij nu niet aan het dwalen is, dat er een brede discussie geweest is. Hij begrijpt wat de spreker zegt, maar de meerderheid heeft het zo besloten, de ChristenUnie is democratisch.

150 De heer Visser, kiesvereniging Haarlem, geeft een compliment voor het vele werk. Hij heeft een opmerking over het reglement met betrekking tot de orde van het congres. Het reglement is soms te strak, hoewel er vaak wel coulance is in de uitvoering. De termijn voor indiening van moties of amendementen is vrij lang. Hij ziet graag heroverweging hierover in de tweede fase, het moet zijn inziens mogelijk zijn om op de dag zelf nog een motie of amendement in te brengen of aan te passen.

155

Hij komt nu niet met een voorstel voor aanpassing, maar stelt voor te kijken hoe andere partijen dit doen.

160 Klaas Tigelaar antwoordt dat het reglement juist bedoeld is om in goede orde te vergaderen, maar bij kwesties met veel discussies het altijd mogelijk moet zijn in alle zorgvuldigheid erover te spreken, zonder te letten op de letter van het reglement. Maar het bestuur zal kijken of en zo ja hoe het beter kan.

Specifieke gedeelte

165 Reglement Partijcongres, artikel 11, Moties

De heer Smits, kiesvereniging Maassluis, constateert dat in het voorstel niet meer gesproken wordt van ondersteuning van vijf kiesverenigingen. Hij vraagt of het klopt dat dit nu veranderd is.

Klaas Tigelaar bevestigt dit. Jouke Jan de Groot vult aan dat de nieuwe eis van tien individuele leden weinig lijkt. De achterliggende gedachte is de drempel te verlagen.

170 De heer Smits is van mening dat hiermee losse leden sneller zaken aan de orde kunnen stellen.

Reglement Partijcongres, artikel 9 Vergaderingen

De heer Smits, kiesvereniging Maassluis, merkt op dat hier over Uniecongres gesproken wordt, dit moet Partijcongres zijn.

175 De heer de Groot antwoordt dat dit aangepast zal worden.

Reglement Kandidaatstelling, artikel 14, Kandidaatstelling

180 De heer Visser, kiesvereniging Haarlem, ondersteunt het onderdeel kandidaatstelling. Het gaat om mensen, dus is zorgvuldigheid noodzakelijk. Het bestuur kan volgens art 14 kandidaten afvoeren van de lijst, maar het congres is het hoogste orgaan. De stemprocedure – bij opschuiven van een kandidaat naar een plaats hoger op de lijst en schuiven de anderen door - is eigenlijk niet juist, de kandidaten moeten zich kunnen kandideren voor de eerder genoemde positie. De heer Visser vindt dat nu reglement op de agenda staat, het nu de tijd is er naar kijken.

185 De heer Tigelaar stelt dat het nu niet aan de orde is, ook niet in fase twee. Het bestuur zal zorgvuldigheid betrachten en zal er naar kijken, maar dat dit geen garantie is voor aanpassing.

Stemming

190 Voorzitter Piet Adema meldt dat de stemming integraal zal plaatsvinden vanwege het ontbreken van amendementen. Daar het om een statutenwijziging gaat, zijn de regels strenger.

De eis van de helft van het aantal stemmen dat uitgebracht kán worden, 203, kan vandaag gehaald worden en dus is stemming mogelijk. Vandaag zijn er hooguit 250 stemmen mogelijk, dit is het aantal stemkaarten dat uitgegeven is. De uitslag: 240 voor, 7 tegen en 1 onthouding. Het voorstel is dus **aangenomen**.

195

INTERMEZZO: TERUGBLIK OP POLITIEKE SEIZOEN 2013-2014

Piet Adema vraagt Harm Jan Vedder op het podium te komen. Hij zal door middel van het stellen van vragen aan Peter van Dalen, Joël Voordewind, Roel Kuiper en Carla Hilberink laten terugblikken op politieke seizoenen.

200 Carla Hilberink is in maart jl. raadslid geworden in de gemeente Twenterand.

Europarlementariër Peter van Dalen kijkt dankbaar terug op de verkiezingen voor het Europese Parlement. In een aantal gemeentes was de gecombineerde fractie SGP/ChristenUnie de grootste bij de verkiezingen, zoals in Slochteren. Er volgt applaus uit de zaal.

205 Tweede Kamerlid Joël Voordewind ziet als hoogtepunt van het afgelopen jaar de begroting, deze was sluitend, maar had ook de instemming van de ChristenUnie. In de jeugdzorg kwam er geen bezuiniging op de gezinsportefeuille. Ook nu volgt applaus.

- Senator Roel Kuiper gaat in op de meer politieke rol die de Eerste kamer heeft gekregen. Hij tekent nooit bij het kruisje. Peter Ester en hij hebben als Eerste Kamerfractie een eigen verantwoordelijkheid. In de Eerste Kamer worden geen akkoorden gesloten en zij zitten niet bij de gesprekken van de Tweede Kamerfractie, maar ze weten wel wat er gebeurt. Ze kijken met een frisse blik naar de voorstellen. Arie Slob en hij hebben regelmatig contact. Bij het pensioenakkoord was er contact over de richting. Meer recent is de kwestie over de bijstand en mantelzorgboete die ook veel aandacht hebben van de ChristenUnie. Er is een streep getrokken bij de AOW'ers die bij hun kinderen in huis wonen, deze mantelzorgboete is dus van de baan. Bij stapeling van uitkeringen in een huishouden moet daar eens goed naar gekeken worden.
- Carla Hilberink geeft aan dat men in Twenterand blij is dat de mantelzorgboete van de baan is. Men moet niet gestraft worden voor het in huis nemen van ouders. In Twenterand zijn al vroegtijdige afspraken gemaakt over de jeugdzorg, de insteek daar is niet alleen zorgen dat kinderen geholpen worden die al in het traject zitten, maar ook voorkomen dat kinderen er in komen.
- Joel Voordewind sluit daarbij aan en wil zoveel mogelijk eigen kracht inschakelen om te voorkomen dat kinderen uit huis geplaatst worden, vorig jaar was er een record aantal. Hoe eerder bij problemen acteren, hoe beter. Dit is geen bezuiniging, het was al in gang gezet toen we als ChristenUnie nog in het kabinet zaten.
- Peter van Dalen kijkt met de meeste dankbaarheid terug op het gebied van godsdienstvrijheid. Hij heeft dit punt als kernpunt op de Europese agenda laten zetten, het moet een hoeksteen zijn. De Pakistaanse christin Asia Bibi zit in een dodencel, door de Europese commissie wordt nu een deel van de advocatenkosten betaald die de mensen zelf niet meer konden betalen. Ook geeft Europa steun voor het bestrijden van de misstanden, zoals in India waar vele slaven in steengroeven e.d. werken.
- Roel Kuiper heeft een boek geschreven *De terugkeer van het algemeen belang* naar aanleiding van zijn voorzitterschap van de enquêtemissie over de privatisering van overheidsdiensten.
- Joel Voordewind is in Syrië geweest – de oorlog daar kent een dieptepunt van zes miljoen ontheemden. Een klein deel van hen komt naar Nederland. Een aantal van hen zijn Christenen, zij hebben het extra zwaar vanwege hun geloof. Hij stelt dat we moeten blijven opkomen voor vluchtelingen.
- Peter van Dalen heeft in Egypte en ook elders gezien hoe christenen te lijden hebben onder het geloof. Dat is des te meer een stimulans om dit op de agenda te houden in Europa. Maar ook andere punten, zoals de transportsector. Daar is de concurrentie niet meer eerlijk, in deze sector is sociale dumping gaande, waarbij het niet meer gaat om mensen gaat. Dit wil hij op de agenda houden.
- Harm Jan Vedder gebruikt deze laatste opmerking als bruggetje naar de toekomstplannen van de vier politici.
- Carla Hilberink wil graag de werkgelegenheid in de komende periode versterken voor de jongeren, waarbij scholen en lokale werkgevers ook ingeschakeld zullen worden.
- Roel Kuiper hoopt bij de Statenverkiezingen en dus ook de Eerste Kamerverkiezingen op meer zetels, in elk geval drie. Dit zou mogelijk moeten zijn in samenwerking met de SGP. Dit is alvast een pleidooi hiervoor aan de SGP voorzitter die vandaag aanwezig is bij het congres.
- Joel Voordewind wil werkgelegenheid ook regionaal aanpakken en het platteland met de kleine kernen leefbaar houden. Hij is blij dat de subsidie voor kleine scholen gehandhaafd blijft. De transitie jeugdzorg per 2015 wordt een thema waar de ChristenUnie aandacht voor zal blijven houden.
- Joel ging vorig jaar flink in debat met de staatssecretaris over de Russische asielzoeker. Hij vindt dat het asielbeleid menselijker moet. Er zijn wel plannen om het te verbeteren, zoals kinderen die niet in de cel zouden mogen belanden omdat ze asielzoeker zijn en het menselijker uitvoeren van het kinderpardon, waarbij kinderen die langer dan vijf jaar in Nederland zijn gelijk behandeld worden zonder onderscheid naar rijks toezicht of toezicht van de gemeente.
- Carla Hilberink vindt identiteitsgebonden zorg een belangrijk punt. Vele organisaties hebben hiervoor nog geen budget. Ook moet het PGB een aandachtspunt zijn voor de landelijke politici.
- Aan het eind van deze terugblik roept Harm Jan Vedder op tot applaus als dank voor inzet van de politici, van lokaal, nationaal tot Europees, en dit wordt direct beantwoord. Ook krijgen de politici bloemen overhandigd.

260 De voorzitter beaamt de dank wanneer hij opmerkt dat dit soort politici onze steun verdienen. Ook bedankt hij Harm Jan Vedder voor zijn door hemzelf zo betitelde politieke potpourri van daarnet.

INTERMEZZO: VOorzITTERSWISSEL PERSPECTIEF

265 Voorzitter Piet Adema spreekt een woord over Maarten van Ooijen die afscheid genomen heeft van het voorzitterschap van Perspectief en roemt diens aandacht voor de vernieuwing van Perspectief. Piet Adema brengt een 'aanvaring' in herinnering uit het verkiezingscongres van 2012. Er waren toen veel amendementen en moties, ook van Perspectief. Een aantal voorstellen van Perspectief raakten hem, zoals het Nederlands in de grondwet, de mbo-kaart en de studiebeurs voor arme studenten. Van de negen amendementen van Perspectief werden er twee aangenomen. De voorzitter moest toen als politiek secretaris veel ontraden. Maar bij het agendapunt van de voorzitterswissel van het congres 270 kreeg hij toch de instemming van Perspectief. Bij het Europa congres heeft Perspectief ook van zich laten horen. Perspectief besteedde niet alleen aandacht aan de jongeren, zo had zij oog voor de privacy. Tijdens het congres van november 2013 was er veel aandacht voor jongeren in de leeftijd van 12 tot 18. Er is regelmatig politiek beraad vanuit een aantal politieke geledingen, waar Perspectief ook bij vertegenwoordigd is. Hier was Maarten constructief aanwezig met goede inbreng en ideeën. 275 De voorzitter geeft aan dat hij een goede relatie met Maarten heeft en graag inging op uitnodigingen van Perspectief.

Maarten wordt uitgenodigd op het podium te komen. Hij krijgt de dank voor de inbreng en samenwerking en verbinding en hem wordt het boek *Goed werk* van Tim Keller overhandigd. De voorzitter wenst hem veel succes toe in de raad van Utrecht en in zijn persoonlijke leven. Tot slot krijgt hij een bos bloemen onder het applaus uit de zaal. 280

Maarten krijgt dan het woord. Hij voelt zich zeer vereerd en heeft ontzettend genoten van de twee jaar voorzitter zijn van Perspectief. Hij kreeg een tip van Arie om meer met scholieren te doen, en heeft dit met veel interesse opgepakt. Hij wilde verbinding leggen tussen jongeren en de politiek, en jongeren en de ChristenUnie. Hij besluit zijn korte terugblik met drie maal 'dankjewel'. Hij geeft dan de microfoon door aan zijn opvolger, Erik Jan Hakvoort. 285

Erik Jan zegt iets over zichzelf. Hij is twee jaar lid van het bestuur en doet het werk met plezier. Hij is dankbaar voor het feit dat jongeren de kans krijgen van de ChristenUnie mee te doen. Hij refereert aan de SGP, waar jongeren nu ook de kans krijgen politieke moties in te dienen. Hij is er dankbaar voor dat hij invulling mag geven aan de ChristenUnie. Speciale aandacht hebben thema's als het mbo en asielzoekerskinderen, waar hij graag mee aan de gang gaat. Ook hij krijgt onder applaus een bos bloemen. 290

295 De voorzitter geeft aan dat hij ervan overtuigd is dat hij met Erik Jan net zo'n goede relatie zal krijgen als met Maarten.

Afsluiting ochtendgedeelte

300 De voorzitter wijst de aanwezigen op de mogelijkheid tot het houden van een "daarom ben ik lid van de ChristenUnie-pitch". In de pauze kan men voor de camera te vertellen waarom hij of zij ChristenUnie lid is, ter completering van de ChristenUnie spotjes.

Tot slot van het ochtend gedeelte wordt Lied 488 uit de bundel Opwekking gezongen.

305 **PAUZE**

7. PARALLELE SESSIES:

310 Er waren vijf deelsessies gepland, maar een ervan is in het ochtendgedeelte al aan de orde gekomen, het politiek-informatieve deel met de terugblik op de verkiezingen.

De andere deelsessies vinden in het eerste gedeelte van de middag plaats, te weten:

- Decentralisaties (met medewerking van staatssecretaris Martin van Rijn)
- 315
- Vernieuwing partijstructuur - fase twee,
  - Uniefundering en
  - Pitchen en leden werven.

Plenaire hervatting

320 De deelnemers van de andere deelsessies komen nu de grote zaal weer binnen, onder de muzikale omlijsting van de band van de Schuilplaats kerk

Piet Adema bedankt een ieder voor deelname aan de deelsessies, hij dankt met name staatssecretaris Van Rijn die bereid was bij de deelsessie decentralisatie aanwezig te zijn om vragen te beantwoorden.

325

8. BEHANDELING RESOLUTIES

Er zijn drie resolutie binnengekomen, alle van Perspectief.

330 **Leenstelsel NEE, Inspraak JA**

Deze betreft een oproep aan de Tweede Kamer fractie.

Carola Schouten komt op het podium te staan en bedankt voor de resolutie. Zij geeft aan dat het instemmingsrecht een onderdeel is van het leenstelsel. De ChristenUnie is tegenstander van het stelsel. Over het instemmingsrecht is nog discussie bij de ChristenUnie. Een sterke inbreng van studenten is belangrijk omdat het kwaliteitsaspect een grote rol krijgt. Carola geeft aan voor de resolutie te zijn.

335

De resolutie wordt in stemming gebracht en wordt met hele brede steun aan **aangenomen**.

340

Inzetten tegen de bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking.

Maarten van Ooijen uit namens Perspectief zijn zorgen over de bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking.

345 Joel Voordewind geeft namens de Tweede Kamerfractie aan dat deze resolutie een steun in de rug is voor de fractie. Het vorige kabinet heeft er een miljard op bezuinigd, dit kabinet wil dit weer. Het is de grootste bezuinigingsoperatie. De betrokkenen zullen niet op het Malieveld demonstreren. Het preadvies is: overnemen.

350 De resolutie wordt met algemene stemmen **aangenomen**.

ECR-fractie blijf bij je leest

Maarten van Ooijen is bezorgd over de ontwikkelingen in de Europese fracties. De resolutie is bedoeld als steun in de rug voor Peter van Dalen, voor de positie die hij nu heeft en om de ECR fractie op zijn koers te houden. Het is een oproep om niet mee te gaan met de verrechtsing.

355

Peter van Dalen geeft aan dat hij samen met de Engelse geestverwanten tegen de toetreding van de Zweedse rechtse partij was bij de ECR fractie en door hun beider houding is dit dan ook niet gebeurd en heeft de Zweedse partij aansluiting bij een andere fractie gevonden.

360 Iedereen is voor de resolutie, die bedoeld is als steun voor Peter. Want de resolutie wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen **aangenomen** onder applaus.

INTERMEZZO: LEDENCAMPAGNE

365 Voorzitter Piet Adema spreekt weer over de ledenwerfcampagne. Hij wil eerst een bekentenis doen. Tijdens een verjaardagsfeestje kwam er een goed gesprek over de ChristenUnie tot stand. Hij hoefde niets te verdedigen, want iedereen was positief over de partij. Maar hij heeft verzuimd te vragen of de mensen al lid waren van de ChristenUnie. Hij geeft aan dat we als ChristenUnie leden eigenlijk nog te veel schroom hebben om mensen uit te nodigen lid te worden.

370 Een vaak gehoord argument bij wel belangstelling hebben, maar nog niet lid-zijn is: 'ik heb er nog niet over nagedacht' of: 'ik wil niet actief worden'. Dat hoeft ook niet, passief mag ook. Een ander argument: 'te duur'.

Op 11 oktober a.s. is er weer een open dag in het Tweede Kamergebouw. De voorzitter roept om mensen uit te nodigen mee te gaan, om kennis te laten maken met de mensen die regelmatig op TV komen.

375 De voorzitter geeft dan vijf 'gouden tips' om leden te werven:

- Breng kiezer in kaart, laat bekende bellen
- Geef ze drie goede redenen
- Sluit de achterdeur (bedoeld is om zuinig te zijn op leden, zodat ze niet direct weer opzeggen)
- Geef ze evt. bedenktijd
- 380 - Bied ze alternatief.

De voorzitter geeft aan dat het partnerlidmaatschap een goedkoper alternatief is voor het gewone lidmaatschap, dit kan al voor de helft van het geld. Ook is er een regeling te treffen voor mensen die het van een uitkering rond moeten komen. Nog een alternatief is: Vrienden van de ChristenUnie.

385 Piet Adema laat de aanwezigen dan een praktijk oefeningetje doen, men wordt ter plaatse uitgenodigd aan de rechterbuurman of -vrouw te vertellen waarom hij of zij lid van de ChristenUnie is. Dit wordt met verve gedaan.

Een extraatje bij de ledenwerfactie: de kiesvereniging krijgt € 35,- per lid en voor elke nieuwe Vriend €10,- Dit is een mooie mogelijkheid om als kiesvereniging om geld te verdienen.

390

Jonathan van der Geer, Leo Koelewijn en Rianne Paunovic-van der Waal komen op uitnodiging van Piet Adema naar voren komen. Leo Koelewijn is bij de conferentie Opwekking leden aan het werven geweest. Vooraf had hij een ledenwerftraining gevolgd bij Jonathan. Het bleek hem dat tijdens de conferentie Opwekking mensen maar een klein duwtje nodig hadden om lid te worden. Ledenwerven is een verkooppraatje houden. Als calvinisten hebben we geleerd bescheiden te zijn, maar nu moeten we zeggen dat we goed zijn en mensen vragen zich bij ons aan te sluiten.

395

Jonathan geeft aan dat de deelsessie Pitchen en leden werven bomvol zat, met circa 30 mensen, waaronder veel bestuursleden. De woorden 'lid worden' schrikken af. Mensen uitnodigen deel te nemen aan de beweging, tegen voedselverspilling, voor godsdienstvrijheid, of een lokale kwestie gaat gemakkelijker. Maar leden behouden is ook belangrijk, net zo belangrijk als ledenwerving.

400

Rianne is kortgeleden lid geworden, zij stemde wel altijd ChristenUnie. Voor haar geldt dat de ChristenUnie haar partij is, zij vindt een christelijke geluid in de politiek belangrijk en zij wilde meer doen dan alleen soms haar stem uitbrengen aan de partij. Ze vindt het belangrijk dat de partij een achterban heeft.

405

Jonathan meldt dat er nog meer pitches komen om mensen goede ideeën te laten delen. Hij zal kijken waar behoefte aan is, waar de training nodig is.

Tot slot volgt weer een filmpje met mensen die aangeven waarom ze lid zijn van de ChristenUnie.

9. TOESPRAAK POLITIEK LEIDER ARIE SLOB

410 Voordat Arie Slob aan zijn toespraak begint wordt eerst het filmpje "Arie Slob gefeliciteerd" vertoond, naar aanleiding van het 12,5 jarig jubileum van Arie in de Tweede Kamer.

Piet Adema gaat verder in op de jaren van Arie in de Tweede Kamer. Zo kwam Arie Slob in 2001 in de Kamer en was lid van de commissie Duivensteijn. Ook was hij erg betrokken bij het kabinet Balkenende IV. In die periode heeft hij als fractievoorzitter van zich laten horen. Hij was de meest
415 zichtbare fractievoorzitter die ook de nodige afstand kon nemen van het kabinet. Na de val van het kabinet nam hij de plaats in naast André Rouvoet. Dienstbaar als altijd.

Na het vertrek van André werd hij weer fractievoorzitter en werd de partijleider. Hij heeft veel onderhandeld, ook met het huidige kabinet. Ook kan hij ruimte geven aan de mensen om hem heen om tot bloei te komen. Waar mensen niet tot bloei komen omdat ze aan de onderkant van de
420 samenleving staan, weet hij ze te vinden.

Arie maakt statements naar de media, die vaak overgenomen worden. Hij is er bij, hij is betrokken en dat wordt ook gezien in Den Haag. Ook dat is het profiel van de ChristenUnie. Piet Adema bedankt Arie hartelijk voor zijn inzet van de afgelopen twaalf jaar in de ChristenUnie. Ook bedankt hij het gezin van Arie dat altijd maar weer klaar staan, 24 uur, 6 dagen in de week.

425 De voorzitter nodigt Arie uit op het podium.

Dan krijgt Arie zelf het woord en houdt zijn toespraak (zie de website).

430 **10. SLUITING**

Voorzitter Piet Adema nodigt allen uit voor het volgende congres, op 22 november van dit jaar. Hij bedankt alle medewerkers die het congres hebben voorbereid en is hen dankbaar. De zaal beantwoordt dit met applaus.

Daarna sluit hij af met gebed en wenst allen een goede thuisreis.

435 Tot slot wordt het Opwekkingslied 346 gezongen.